

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Allirahu looduskaitseala

2026

Andres Miller

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Allirahu looduskaitseala
KKR kood	KLO1000146
Asukoht (maakonnad)	Saare maakond
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	2005
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	0
loodusreservaatide kogupindala	0
sihtkaitsevööndite arv	2
sihtkaitsevööndite kogupindala	484,3 ha
piiranguvööndite arv	1
piiranguvööndite kogupindala	1486,18 ha
IUCN kategooria(d)	Ib, VI
Natura 2000 võrgustiku alad	Allirahu loodusala, osa Kura kurgu linnualast
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	1970,49
Maismaa pindala (ha)	6,15
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	0
Kaitsekorralduskava nimi	Allirahu looduskaitseala kaitsekorralduskava, Hallhülge (Halichoerus grypus) kaitse tegevuskava, Viigerhülge (Phoca hispida) kaitse tegevuskava
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	2010-2019, 2015-2019, 2015-2019
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Andres Miller
Tulemuslikkuse hindamise aasta	2026
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa). Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	07.07.2026
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	varem hindamata
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (*täita asjakohasusel)	suurim hallhüljeste lesila Eestis; osa Helcom-i alast Kura Kurk, IBA-st Kura kurk ja Lääne-Eesti saarestiku biosfääri programmialast

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
üldine	üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS	Allirahu looduskaitseala kaitsekorralduskava ja Hallhülge (Halichoerus grypus) kaitse tegevuskava; (Viigerhülge (Phoca hispida) kaitse tegevuskava Allirahu ei maini)
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud 50-90% väärtustest	KKK	hallhüljeste kohta on KKK-s põhjalik info aastatest 1999-2009, viigrit on mainitud kui kevadist juhukülalist ja põhjalikumalt ei käsitleta
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud ≥90% väärtustele	KKK	tüüpi karid (1170) oli u 810 ha ja tüüpi laiud (1620) oli u 7,2 ha; elupaigatüübid "on hästi säilinud", kuid täpsem info puudub
planeerimine	seisund	Milline oli liikide seisundi andmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Väga hea - ≥90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK	hallhüljeste info põhines viimase 10 a poegimis- ja loendusandmetele, mis oli saadud Ivar Jüssilt (hülgeekspert)
planeerimine	seisund	Milline oli elupaikade seisundiandmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Kesine - <50% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK	KKK-s puudub info, kust on võetud elupaigatüüpide pindalad, kuid ilmselt on need saadud EELIS-est
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelünki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	Andmelünkasid ei ole analüüsitud/kavas(-des) kajastatud	KKK	KKK ei too välja andmelünki ega näe ette uuringuid, erandiks linnustiku riiklik seire, kuigi linnud ei ole kaitseala kaitseväärtuseks

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
planeerimine	seisund	Kas tuvastatud andmelüngad on kaitsekorraldusperioodil täidetud?	Vähem kui pooled andmelüngad (<50%) on täidetud, kuid siiski on veel märkimisväärsed puuduseid alusandmetes.	EELIS	tüübi karid (1170) pindala on kihi natura_elupaik järgi 824 ha, LK seisund on C (muu info puudub), inventeerijaks on Georg Martin (TÜ Eesti mereinstituut), kuid inventeerimise aeg on teadmata; tüübi laiud (1620) pindala on kihi natura_elupaik järgi 6,22 ha, LK seisund on C (muu info puudub), inventeerijaks on Laimdota Truus, Reimo Rivis, Urve Ratas (Tallinna Ülikooli Ökoloogia instituut), inventeeritud 2014. a
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud pooltele või enamale (50% - <100%) kaitseväärtustest	KKK	hüljeste puhul jääb arusaamatuks, kas survetegurid on ühesugused mõlema kaitseväärtuseks oleva hüljeliigi jaoks või peetakse silmas vaid hallhüljest
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud poolte või enama (50% - <100%) kaitseväärtuste ja survetegurite puhul	KKK	viigreid mõjutavad survetegurid on eraldi välja toomata
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	kliimamuutused; looduslikud protsessid; looduslikud protsessid; elusorganismide kasutus; transport	KKK	ebasoodsad jääolud soojadel talvedel; haigused; kiskjad; kalapüük; vee- ja õhuliiklus
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljaspoolt tulenevaid survetegureid on arvestatud ammendavalt või on selgitatud, et selliseid survetegureid ei esine.	KKK	keskkonnareostus, õlireostus

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitse-eesmärgid?	Riiklikud või piirkondlikud kaitse-eesmärgid on seatud (nt liigi või elupaiga tegevuskavas vm), kuid ala-spetsiifilisi eesmärke ei ole määratud.	KKK, LTK	KKK-s on kaitseväärtuste eesmärgiks üldjuhul tegevused (kaitse või selle tagamine) ja tegevuseks (lisa 5) on samuti sageli kaitse; kaitseväärtuste soovitud seisundit ei ole KKK-s otseselt ega mõõdetavalt kirjeldatud; hallhülge (ja ka viigerhülge) LTK-s on ajalised kaitse-eesmärgid riigi tasemel seatud
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Ei ole asjakohane (alal puuduvad vastavad kaitseväärtused)	RT, KKK	kaitseväärtuseks on loodusdirektiivi I lisa 2 elupaigatüüpi ja loodusdirektiivi II lisa 2 liiki
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärke on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määrusega ala kaitseväärtuseks seatud?	Jah	RT, KKK	kaitse-eesmärgid on seatud ka lindudele, kuigi linnud pole kaitseala kaitseväärtuseks (linnud on aga linnuala kaitseväärtuseks; miskipärast käsitletakse linde KKK-s eraldi loomadest, justkui polekski linnud samuti loomad)
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	KKK	KKK näeb I prioriteedi tegevusena iga-aastaselt ette kährikute ja rebaste arvukuse piiramise; hindaja arvates puudub nii väikestel laidudel üldjuhul vajadus kährikuid või rebasteid küttida, sest laiule jäämineku järgselt lõksu jäänud rebane üldjuhul hukkub enne järgmist talve, kuid kährik enamasti nii kaugele (Saaremaa Vätta poolsaarest 6,5 km) ei uju ja talvel on ta taliuinakus; iga-aastaselt meri ei jäätu ja igal jääga talvel rebane laiule lõksu ka ei jää, selline lõksujäämine on pigem harv juhtum

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele, kuid kõik meetmed ei ole SMART	KKK	tegevused (väga üldsõnalised) on lisas 5, kuid tegevustabelis (tabel 3) need üldjuhul ei kajastu (ainsateks eranditeks on linnustiku seire ning kährikute ja rebaste arvukuse piiramine)
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Jah	KKK	KKK näeb ette kaitseala tutvustava suure stendi paigaldamise Kärsa sadamasse Saaremaal
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Survetegurid ja meetmed ei ole selgelt seotud./Meetmed ei ole seotud peamiste surveteguritega	KKK	ainsaks tegevustabelis (tabel 3) kajastuvaks meetmeks on "Kaitseala tähistamine ja suur stend"; peamised survetegurid on n-õ looduslikud (merekää puudumine) või kehtiva kaitsekorra rikkumine (inimese viibimispiirangu rikkumine)
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Jah, välja saab tuua puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes.	EELIS	kaitseala on osa Kura kurgu linnualast ja kaitsealalt on teada hulk linnuliike, sh kaitsealuseid, kuid linnud ei ole miskipärast kaitseala kaitseväärtuseks ning ka KKK-s ei tehta vastavat ettepanekut (nagu oleks LKA asemel tegu hülge PEP-iga; milleks looduskaitseala, kui loodusväärtustest kaitstakse vaid kitsast valikut: 2 imetajaliiki, kellest 1 on eksikülaline, ja 2 elupaigatüüpi)

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Seire võimaldab hinnata poolte või enama (50%-<100%) tegevuste tulemuslikkust/kaitse-eesmärkide saavutatust	EELIS, KKK, LTK	LTK järgi suurenes hallhüljeste arv Allirahul 1945 isendist 2010. a 3179 isendini 2013. a (ja kuuldavasti läheb hallhüljel kogu läänemeres üsna hästi, koguni nii hästi, et teda kütitakse ning kaitsekategooriat alandati II-st III-sse); tüübi 1620 pindala sõltub mereveetasemest; tüübi 1170 pindala ja seisund meres eeldatavasti ei muutunud, kui ei toimu mingeid kataastroofe
rakendamine	sisendid	Kui teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud ei anna piisavat teavet, siis mida tuleb teha, et puudujääke lahendada?	kaitseväärtuseks seada loodusväärtused, mis ka tegelikult alal asuvad	RT, EELIS, KESE	viigerhülge kohta kaitsealal info puudub; viigerhülge seirearuanded ei maini Allirahu LKA-d (sh Tompamaad); (probleemiks on, et KESE-s on peamiselt vaid aruannete lühikokkuvõtted, mitte aruanded ise)
rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Seiretulemusi on vähesel määral/üksikjuhtumitel kasutatud ala kaitse korralduse/meetmete kohandamiseks	RT, KKK, KIRKE	kaitse-eeskirja ei ole uuringute tulemusel ajakohastatud, kuid KIRKE-s on koostamisel oleva uue KKK eelnõu (kahjuks puuduvad selles kaitsekorra muutmise ettepanekud, kuigi linnuliike käsitletakse nagu kaitseväärtust)
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Jah, huvirühmi kaasati, kuid osad asjakohased huvirühmad jäid kaasamata ja/või kaasamine toimus pigem informeerimise mitte konsulteerimise tasemel	EELIS, KKK, KIRKE (Postipoiss)	EELIS-es ega KKK-s ei ole viiteid kaasamisele, kuigi KKK-s on hulk huvigruppe välja toodud; nii EELIS-es kui ka KKK-s on aga viide hülgeekspertidele Ivar Jüssile ning hallhüljed ongi kaitseala olulisim kaitseväärtus; ilmselt on kaasamata jäänud kalurid ja loodusmatkade korraldajad, KIRKE näitab (09.07.2010 nr 15-5/2010/28371), et RMK kooskõlastas KKK märkusteta

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Jah, huvirühmi kaasati, kuid mõned asjakohased huvirühmad jäid kaasamata ja/või kaasamine toimus pigem informeerimise mitte konsulteerimise tasemel	EELIS, KKK, KIRKE	hülgeuurija ja RMK kaasati, kalurid ja matkakorraldajad jäid ilmselt kaasamata
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Ei oska vastata	EELIS, KKK, KIRKE, eksperdiarvamus	EELIS-es, KKK-s ega KIRKE-s vastasseise ei kajastu, kuid ilmselt ei meeldi kaluritele hülged ega nende kaitseks seatud piirangud kalapüügivarustusele; merematkade korraldajatele ei meeldi ilmselt viibimispiirangud ning telkimise ja lõkke tegemise keeld; (hindaja arvamus); EELIS-es on Roland Müüri 25.07.2013. a ettepanek lubada telkimist kaitseala valitseja loal toimuval seire-, teadus- ja kaitsekorraldusliku tegevuse puhul
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud poollooduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	RT, EELIS, KKK	kaitsealal ei ole poollooduslikke kooslusi, mis vajaksid taastamist või hooldamist
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (sooelupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	RT, EELIS, KKK, MaRu	kaitsealal ei ole püsivamaid mageveekogusid
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	hooldamist vajavaid kooslusi ei ole teada
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	KKK liigikaitsetöid ette ei näe
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Ükski planeeritud meetmetest ei ole rakendatud	KKK, KeA	ainus vastav meede KKK-s on kährikute ja rebaste arvukuse piiramine, kuid teadaolevalt ei ole seda tehtud ning kaitsealal pole see üldjuhul ka vajalik

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtjaks rakendamata ja miks?	sellised meetmed ei ole vajalikud	eksperdiarvamus	(hindaja arvamus)
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Kõik või enamik ($\geq 90\%$) planeeritud meetmetest on ellu viidud. Kõik meetme aspektid on täidetud ja rakendatud.	KKK, KESE, RT	KKK-s on ainsaks uuringuks miskipärast linnustiku riiklik seire, kuigi linnud ei ole kaitseala kaitseväärtuseks seatud; hüljeste riiklikku seiret KKK ette ei näe, kuigi nii hall- kui ka viigerhüljes on kaitseala kaitseväärtuseks
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Vähem kui pool ($< 50\%$) planeeritud meetmetest on rakendatud	KKK, KIRKE	ainus selline meede, KKK uuendamine, oli KKK-s ette nähtud teha aastal 2019, kuid on tegemisel praegu, aastal 2026
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	KKK, MaRu	KKK nägi ette 3 tähise (liikumiskeeluga) paigaldamise kaitsealale ja 1 infostendi paigaldamise Saaremaale Kärsa sadamasse; külastustaristu virtuaalkontori järgi on 3 tähist 2023. a olemas olnud; ortofotol ja kaldaerofotodel ei ole tähised praegu tuvastatavad, need võivad olla jää poolt ümber lükatud; Kärsa sadamasse infostendi ilmselt paigaldatud pole
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärke toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	hüljeste riiklik seire	KESE	iga-aastane hallhüljeste ja viigrite riiklik seire
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poolte (50-90%) (suunis) liikide seisund on stabiilne või paranenud.	RT, KESE	hallhüljeste seisund on paranenud; viigrite seisund on ilmselt pisut halvenenud (seoses jäävabade talvedega), kuid liik on kaitsealal vaid juhukülaline (ja tuleks kaitseväärtuste seast eemaldada)

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste väärtuste seisund on halvenenud?	viigri seisund on jäävabade talvede tõttu ilmselt halvenenud	LTK, KESE	22.-23. aprilli 2025 loenduse tulemus Väinameres ja Liivi lahes ületas õnneks taas 1000 isendi piiri (2022-2024 oli loenduse tulemused alla 1000 isendi)
väljundid	tulemused	Kui alla 90% liikide seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja liikide seisundi halvenemise põhjused ja/või, millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	kliima soojenemine (talvise merejää vähenemine), kiskjad poegimisaladel, hukkumine kalapüünistes, jääliiklus (mootorsõidukid sigimisaladel), keskkonnamürgid, õlireostus, militaarmürgid	LTK	(2 esimest on kriitilise, ülejäänud suure tähtsusega)
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Kõigi või enamiku (≥90%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või on jäänud samaks.	EELIS	mõlema elupaigatüübi (1170 ja 1620) seisund ei ole ilmselt halvenenud, sest inimese tekitatud kahjustusi ei ole teada
väljundid	tulemused	Kui ≥90% elupaikade seisund on sama või paranenud, siis palun tooge välja peamised edutegurid?	looduslikud elupaigatüübid, mis ei vaja inimesepoolset sekkumist	eksperdiarvamus	(hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	teadaolevalt ei ole kummagi elupaigatüübi seisund halvenenud	eksperdiarvamus	(hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Andmed puuduvad/ei oska vastata	ELME	seisund on vilets (2,04 palli 10-palli skaalal), kuid hinnang põhineb vaid 0,27% kaitsealast
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Andmed puuduvad/ei oska vastata	ELME	sidusus on hea (81,18 palli 100-palli skaalal), kuid hinnang põhineb vaid 0,27% kaitsealast

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Puuduvad teadaolevad rikkumised	OKAS	võimalik, et rikkumisi on (nt keeluajal laidudel viibimine), kuid neid pole tuvastatud; järelvalvetöötajad võiksid ka ise võimalusel viibimispiirangust kinni pidada, sest hüljeste ja lindude jaoks on inimene ikka inimene ehk oht
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Jah	eksperdiarvamus, EELIS	(hindaja arvamus); võimaldamaks paremini teadustööd korraldada, tuleks arvestada Roland Müüri 2013. a ettepanekut, lubades: "...telikimist kaitseala valitseja loal toimuval seire-, teadus- ja kaitsekorraldusliku tegevuse puhul. Muudatuse põhjuseks on asjaolu, et tegu on suurest maast eemal oleva saarekesega, kus on vajadus viia läbi ka mitmepäevaseid elustikuinventuure."
väljundid	tulemused	Kas määruses nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Ei	EELIS, RT	
väljundid	tulemused	Kui määruses nimetatud ala kaitseväärtused ei ole asjakohased, siis millised muudatused oleksid vajalikud?	eemaldada viigerhüljes, lisada linnuliike (räusk, tutt-tiir, kivirullija)	EELIS, RT	viiger on kaitsealal olnud juhukülaline, mistõttu kaitseala viigri jaoks oluline ei ole; kaitseala asub linnualal ja kaitsealalt on teada mitmeid linnuliike, mille jaoks on kaitseala oluline, kuid praegune kaitse-eeskiri ühtegi linnuliiki kaitseväärtusena ei nimeta

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
muu	muu	Muud tähelepanekud ja kommentaarid, mida soovite lisada	kaaluda Kura kurgu linnualal olevate siseriiklike kaitstavate alade põhjal ühe kaitstava ala moodustamist, see lihtsustaks kaitse korraldamist ja vähendaks bürokraatiat (kaitstavate alade arvu)	ekspertiarvamus	(hindaja arvamus)

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	Tulemus (%)
Koondskoor	93	52	55,9%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	18	10	55,6%
Survetegurid (planeerimine)	9	7	77,8%
Eesmärgid (planeerimine)	6	4	66,7%
Meetmed (planeerimine)	9	5	55,6%
Sisendid (rakendamine)	9	4	44,4%
Protsess (rakendamine)	6	2	33,3%
Meetmed (väljundid)	12	6	50,0%
Tulemused (väljundid)	21	11	52,4%

Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	42	26	61,9%
Rakendamine	15	6	40,0%
Väljundid	33	17	51,5%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määruks/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitseadusest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-ö aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-ö aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otsestelt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitse eesmärgi.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
rohumaa hülgamine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asutuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asutusest, äri- ja tootmistevõrgustest jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaaralad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
segaallikatest põhjustatud reostus	heited vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdro-morfoloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kobraste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate= U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown=XX